

Le eno je potrebno

ČASOPIS O ŽIVLJENJU V DOMU
LETNIK 15, NOVEMBER 2024

Srečanje s papežem

Na nekem srečanju z verniki je papež sv. Pavel VI. povedal, kaj je doživel, ko je nekega dne kot nadškof v Milanu obiskal eno od župnij. Srečal se je s starejšo ženo, ki je živela sama.

»Kako vam gre?« jo je vprašal.

»Ni slabo,« je odgovorila. »Nisem lačna in na toplem sem.«

»Potem pa ste srečni?«

»Ne, nisem srečna,« je planila v jok. »Sin in njegova žena me nikoli ne obiščeta. Žalostna sem in umiram od osamljenosti.«

Nadžkofa so zelo ganile njene besede: »Umiram od osamljenosti.« Zato je kot papež vernikom dejal: »Hrana in toplota sama nista dovolj. Ljudje potrebujejo nekaj več. Potrebujejo našo bližino, naš čas, našo ljubezen. Potrebujejo živi stik in zagotovilo, da niso pozabljeni.« To je globoka resnica. Najbolj je pomembna bližina tistih, ki so nam dragi. Darila, pisma in telefonski klici ne morejo nadomestiti bližine in osebnega stika. Navzočnost vliva tolažbo in mir. Najboljše darilo, ki ga lahko podarimo drugemu človeku, je čas, ki si ga vzamemo zanj. Ko te dni obiskujemo grobove naših rajnih in se jih spominjamo v molitvi, pa naj nam obisk pokopališča služi tudi za premislek o našem življenju. Pred kratkim sem zasledil čudovit zapis, ki nam k temu lahko pomaga: Bog te ne bo vprašal, kako lep avto si vozil. Vprašal te bo, koliko ljudi, ki niso imeli prevoza, si peljal v cerkev. Bog te ne bo vprašal, koliko kvadratnih metrov je merilo tvoje stanovanje. Vprašal te bo, koliko ljudem, ki so bili brez doma, si pomagal. Bog te ne bo vprašal, koliko lepih oblek si imel v omari. Vprašal te bo, koliko oblek si dal tistim, ki so bili brez oblačil. Bog te ne bo vprašal, koliko lastnine si imel. Vprašal te bo, ali je ta lastnina usmerjala tvoje življenje. Bog te ne bo vprašal, ali si delal več kot osem ur na dan. Vprašal te bo, ali si delal več za svojo družino. Bog te ne bo vprašal, kolikokrat si napredoval. Vprašal te bo, ali si pomagal napredovati drugim. Bog te ne bo vprašal, kakšen je bil naziv tvojega delovnega mesta. Vprašal te bo, ali si svoje delo opravljal po svojih zmožnostih. Bog te ne bo vprašal, kaj so storili starši, da bi ti pomagali. Vprašal te bo, kaj si storil za starše. Bog te ne bo vprašal, koliko prijateljev si imel. Vprašal te bo, koliko ljudem si bil prijatelj. Naj nam ta misel pomaga, da pohitimo ljubiti ljudi že danes. Jutrišnji dan ni v naših rokah.

(Vir: B. Rustja, *Povejmo z zgodbo, v: Ognjišče 1 (2016), 19., Zgodbe za dušo že petindvajset let.*) Amicus Dei

Sveti Martin - škof, ki so ga izdale goske

Goduje: 11. november

Sv. Martin iz Toursa (okoli 315–397), po rodu iz okolice današnjega Sombotela na Madžarskem, je eden najbolj priljubljenih škofov in svetnikov vseh časov.

Martinovi starši so bili pogani, on pa se je komaj dvajsetleten že začel zanimati za krščansko vero in postal katehumen. Oče je bil častnik rimske vojske, zato je bila tudi za Martina vojaška služba neizbežna. Proti svoji volji je postal vojaški častnik, ta služba pa ga je pripeljala v Galilejo, ki je postala njegova druga domovina.

Martin je tedaj zapustil vojaško službo in se oklenil škofa sv. Hilarija iz Poitiersa, s katerim sta ustanovila samostan, ki je bil pomembno središče v boju za pravo vero proti različnim krivoverstvom.

Ko so prebivalci Toursa leta 371 iskali novega škofa, so izvolili sv. Martina, ker so ga cenili zaradi njegove pravičnosti in ljubezni do vsakogar, še posebej do najrevnejših. O sv. Martinu se je spletlo več legend, ena od njih pripoveduje, da Martin zaradi skromnosti sploh ni želel sprejeti

škofovske mitre, zato se je skrtil pred odposlanci, ki so prišli ponj. Toda v bližini so bile gosi, ki so s svojim gaganjem razkrile skromnega škofa. V 27-ih letih svoje škofovske službe je sv. Martin upravičil svoj sloves velikega dobrotnika, dejavno pa je skrbel tudi za širitev krščanstva z oznanjevanjem evangelija.

Sv. Martina upodabljajo kot vojaka, ki deli plašč z revežem, včasih pa tudi kot škofa z gosko.

Sv. Martin je eden izmed prvih svetnikov, ki ni umrl mučeniške smrti. Umrl je 8. novembra leta 397 v kraju Candes, ki leži severno od Toursa. Pokopali so ga 11. novembra; ta dan, ki je po njem dobil ime »martinovo«, praznujemo njegov god.

Življenje sv. Martina je opisal že njegov sodobnik in prijatelj Sulpicij Sever pod naslovom Vita Sancti Martini, ki je tudi v slovenskem prevodu v knjigi Martinovo berilo (2017).

Sv. Martin je zavetnik revnih, jetnikov, vojakov, vinogradnikov, gostilničarjev, domačih živali ...

Sv. Martinu pripisujejo naslednjo molitev:

V moji zapuščenosti me obišči, Gospod, v moji samoti me objemi, v moji bedi me ozdravi. Sveto v meni naj prebudi moje čute, vid v meni naj vidi Tvoje stvarstvo, sluh v meni naj sliši peti angele. Želim živeti, preživeti, častiti te in te slaviti. Daj mi moči, poguma in Tvoje ljubezni. Prebudi mi srce, da ne bom sovražil, ampak da bom odpuščal in v Tvojem večnem miru živel.

Sv. Martin na Slovenskem

Slovenski pregovor pravi, da na ta dan »svet' Martin nar'di iz mošta vin'«, zato se ob »martinovem« in še naslednje dni na »martinovanjih« po tradiciji speče gos, ki pa jo Slovenci radi preveč obilno zalivamo z novim vinom, kar je žalostna

resnica tudi za ostale dni v letu.

Pri nas je sv. Martinu posvečenih kar 94 cerkva.

Slovenijo od vzhoda do zahoda prečka Evropska kulturna pot sv. Martina, ki je bila s strani Sveta Evrope razglašena leta 2005. Vodi od madžarskega Sombotela do francoskega Toursa, zajema pa spominska mesta, povezana z življenjem in čaščenjem tega priljubljenega evropskega svetnika.

Razpoznavni znak teh spominskih mest so tako imenovane »stopinje sv. Martina«, majhne skulpture, ki so vgrajene na vidno mesto v zgradbi ali na traku, eno od teh na primer lahko vidimo pri Etnografskem muzeju v Ljubljani. V Sloveniji za pot in aktivnosti v zvezi z njo skrbi Evropski kulturni center sv. Martin Tourski – Slovenija, ki je za to nalogo pooblaščen od Sveta Evrope.

Vir: Družina d.o.o.

Pripravila Marica

LITERARNI KOTIČEK

METULJ IN VRTNICA

Bil je mož, ki je prosil Boga za en cvet in za metulja. Bog pa mu je dal kaktus in gosenco.

Mož je bil žalosten, ker ga Bog ni uslišal. Razmišljal je: Dobro. Bog ima preveč ljudi, za katere mora skrbeti ... odločil se je, da ga ne bo več prosil.

Čez nekaj časa pa je mož prišel do spoznanja, da se je globoko zmotil. Na njegovo veliko presenečenje je iz bodečega in odvratnega kaktusa zrasel čudovit cvet ... in iz ogabne gosence se je oblikoval prečudovit metulj.

Bog dela vedno tako, kot je prav!

Kar Bog stori, vse prav stori, četudi se nam prav ne zdi.

A. M.

MOLITEV: PRIJATELJ PPRIJTELJU

Ne vem, kako naj ti povem, prijatelj,
kako zelo te imam rad
in kako zelo te potrebujem.

Rad te imam, ker si vesel
in ker vidim,
da poslušáš moje besede z ljubeznijo
in prenašáš moje dolge govore.

Rad te imam,
ker se mi približuješ s spoštovanjem,
sprejemaš mojo tišino in moje krike,
mi daješ pogum, ko padem,
in me spodbujaš v mojih sanjah.

Ne zgražáš se nad mojim grehom
in me ne obsojaš zaradi moje omejenosti.

Potrebujem te, brat.
Da sprejemam tvoje nasvete,
da ti izročim to, kar imam,
da s teboj delim svojo vero,
da ti povem, kar čutim,
in da pojem skupaj s tabo.

Hvala, moj prijatelj,
za iskrenost tvojega srca,
ker lahko preko tebe vidim
širok, miren, vesel in svetel,
velik nasmeh Boga.

P. Ignacio Larrañaga, Steza

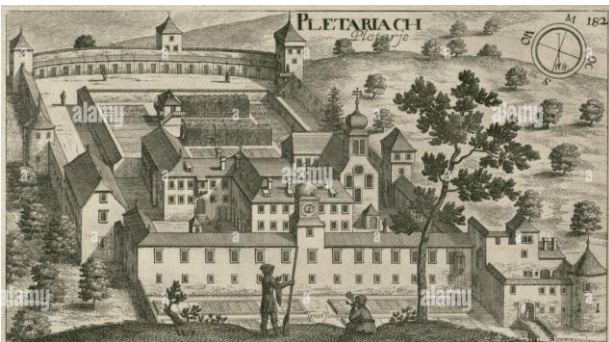
Predstavitev najpomembnejših samostanov, ki so delovali ali pa še delujejo na ozemlju današnje Slovenije.

KARTUZIJA PLETERJE

Kartuzija Pleterje je zadnja oz. najmlajša izmed štirih kartuzij, ki so v obdobju 200 let nastale na našem ozemlju in je tudi edina še delujoča. V začetku 15. st. jo je ustanovil celjski grof Herman II. in

samostansko cerkev izbral za svoje zadnje počivališče. Redu je daroval še ogromno posesti, da je imela kartuzija kmalu čez 300 poseljenih kmetij in so tako dohodki v obliki desetin omogočali obstoj samostana in njegov razvoj. Po izumrtju Celjskih (l. 1456) je kartuzija začela propadati, zelo so jo prizadeli tudi turški vpadi, a so jo menihi močno utrdili, da je bila videti kot utrdba. Propadanje se je sicer ustavilo, ko so samostan prevzeli ljubljanski jezuiti, a se je za kar 200 let prekinilo delovanje kartuzije. Tik pred koncem 19. st. je uspelo kartuzijanskemu redu odkupiti bivšo kartuzijo in začeli so znova:

- stari samostan so podrli v celoti, tudi meniške celice, in na istem mestu postavili novo kartuzijo z novo, t.i. Veliko cerkvijo s pretežno francosko

opremo (glavni marmornat oltar, dragocene rezbarije ...), a niso pozabili tudi svojega ustanovitelja, na katerega spominjajo na obokih 3 celjske zvezde, celjski grb ...

- edino, česar niso odstranili, je bila prvotna samostanska cerkev sv. Trojice. Ta zapuščina se je v nespremenjeni obliki ohranila do današnjih dni in je tako najstarejši in nadvse dragocen del pleterske kartuzije in celo dostopna javnosti, saj se nahaja izven strogo zaprtega samostana.

Prav je, da ji posvetimo še nekaj pozornosti: Ohranjena je v podobi gotike z vsemi značilnostmi, kot so: bogato sklesan vhodni portal z ohranjeno zakristijo, klesana stena med korom in ladjo, križno-rebrasto obokana notranjost ... kot taka je stara pleterska cerkev

edini primer v sicer bogato ohranjeni gotiki Evrope.

Cerkev je danes lepo restavrirana in zaščiten, v renesansi je dobila 75 »štimanc«, to so nekakšne »posodice«, vgrajene v stene, ki dajejo prostoru izredno dodatno akustičnost.

In še zanimivost ... Na pročelju vhoda v samostan je vzdana spominska plošča Josipu Ressleru, ki ga poznamo kot priznanega izumitelja ladijskega vijaka, manj pa je znano, da je nekaj časa živel v kartuziji kot gozdarski strokovnjak in oskrbnik prostranih samostanskih gozdov. Ladijski vijak, ki ga je izdelal v samostanski kovačnici, je preizkušal najprej na reki Krki in izum tudi patentiral, ko ga je preizkusil še z majhnim parnikom v Tržaškem zalivu (1827).

Kartuzija Pleterje DANES

Pleterski menihi tudi pokažejo svojo občutljivost za tegobe zunanjega sveta in s tem uživajo ugled in spoštljivost ljudi. Znano je, da so med 2. sv. vojno dajali zavetje partizanom z Gorjancev, po vojni pa so se vklopili v novo družbeno ureditev in ohranjajo prijateljske odnose z njenimi nosilci. Čeprav ostaja zaprtost samostana pred javnostjo, pa stroga delitev med patri in brati-laiki počasi izgublja nekdanji pomen. Tako npr. sedijo danes v cerkvenem prostoru pleterski bratje-laiki tudi v sprednjem delu, skupaj z menihi in ne ločeni za predelno steno v zadnjem delu.

Kljub strogi zaprtosti pa je obisk samostana Pleterje lahko zelo zanimiv: vstop in ogled dragocene stare gotske samostanske cerkve, ogled multivizije, ki so jo menihi pripravili za obiskovalce v obnovljeni stari zakristiji (o meništvu, bogati knjižnici, o samostanski ekonomiji z dobro

organiziranim gospodarstvom ...), obisk samostanske trgovinice, kjer je možno tudi kupiti številne izdelke, ki jih pridelajo na posestvu, kot so jabolka, siri, med, zdravilne žgane pijače (grenčica iz 49 vrst zelišč), pleterski cviček (mašno vino) in znamenito posebnost, hruško, ki raste in dozori v steklenici; 4 km dolga sprehajalna krožna pot po travnikih in gozdovih, ki so jo za obiskovalce uredili menihi, ogled muzeja na

prostem ob samostanu, ki predstavlja stavbno dediščino krajev izpod Gorjancev, in nedaleč stran še ena redkost, t. i. »Pleterski geološki steber«, narejen iz različnih kamnin, značilnih za Dolenjsko, od tistih pred več milijoni let do takih, ki so še v nastajanju.

Kar prijazno vabilo pleterskih menihov!

... se nadaljuje ...

Zapisala Lela J. Podgornik

Naj ne oddidem ...

Življenje mi srebrni lase,
toda ali bo čas požlahtnil mojo dušo?
Naj ne odidem iz življenja kot starka brez modrosti!
ali kot otrok brez smeha!
Naj čutim in ljubim ljudi
in vse trenutke življenja ...

Tadeja Gnezda

SPOMINSKE DROBTINICE

SVETI MIKLAVŽ

Prihaja veseli december in z njim tudi sv. Miklavž. Otroci smo ga z veseljem čakali. Zvečer smo pripravili peharje, napisali svoje ime in ga položili vanje. Peharje smo postavili na mizo, da je ponoči Miklavž prinesel darila. Včasih je bil bolj skromen, saj ni bilo denarja. Vsakemu je prinesel jabolka, suhe krlje, orehe, bonbone pa še kaj za obleči, nogavice, srajčke, kakšno kap'co, po možnosti kdaj kakšne sanke. Bilo je bolj skromno, a otroci smo bili zelo veseli in zadovoljni. Pri nas na hribčku stoji cerkva, posvečena sv.

Miklavžu. Na ta dan je sv. maša, potem pa nas je, otroke, obdaril s kakšnimi bonboni. Tudi, ko smo bili večji, smo bili še zmeraj zadovoljni zaradi takšnih dobrot.

Zahvalili smo se Bogu in tako ohranili to lepo navado do naslednjega leta.

Anton Treven

Otroci rumene sobe

Otroci smo majhni in veseli,
Rumeno smo sobo za svojo vzeli.
Slovo od staršev bilo je tudi boleče,
a da nas je malo v sobi, je tudi nekaj sreče.
Plešemo, rišemo, skačemo naokoli,
zato nam dolgčas ni nikoli.
Poligon nov smo v sobo dobili,
da gibalne spretnosti bomo pridobili.
Kili kili nam pesmica je poznana,
plešemo radi, saj je razigrana.
Decembra razveselila nas bo novinka,
za njo prišel bo Miklavž izza ovinka.
Veseli vsakodnevnih smo novih spoznanj,
življenje nam teče hitro vsak dan.

Otroci Rumene sobe

Sveti Trije Kralji

Pred leti, ko smo kmetje še sejali pšenico za kruh, je bilo treba peljati v mlin. Takrat smo vozili v Cerknico pšenico, domov pa moko. Včasih je bilo treba čakati eno uro in pol, da si prišel na vrsto. Jaz sem izkoristil čas in sem šel k frizerju. V čakalnici je bil moški in me vprašal, od kod sem doma, prepoznal me je namreč po govoricu. »Te kraje pa jaz dobro poznam.« Začudeno sem ga gledal, on pa je začel pripovedovati, da je delal na Sv. Treh Kraljih pri izkopu predora. Predor se začne na

koncu šole na Treh Kraljih, konča pa se onstran griča, dolg je približno 1 km. Na tej strani imam strica, na drugi strani pa teto. Ta predor je bil namenjen za vojaške namene, imel naj bi dva navpična rova, v katera bi namestili top, ki naj bi se dvignil in izstrelil granato ter se potem skril v zemljo. To je ostalo nedokončano, vse je prej propadlo. Ta rov so kopali ročno dve leti. Pri izkopu četrte jame so naleteli na desni strani na brezno. Vanj so začeli voziti material. Ko so nekega dne vanj vozili večje skale, so slišali, da so padle v vodo. Z delom so morali zaključiti. Iz Ljubljane je prišla ekipa z gumijastim čolnom in se spustila v jamo. Tudi jaz sem šel z njimi. V višini Hlevnega Vrha je jezero, veliko 40 X 25 m. Tako sem se vozil po jezeru. Imeli smo »gasmaske« (plinske maske), saj je smrdelo po žveplu. Od tedaj naprej smo morali voziti ves material ven in čez cesto ter tako zasipali dolino. Moj ata in brat Stum'rčan sta šla skozi jamo s svetilkami. Sedaj pa ni več prehodno. Trije Kralji niso samo lepi za videti, imajo tudi pestro podzemlje.

Anton Treven

OBISK

Letošnje šolsko leto se je že zdavnaj začelo, bi rekli marsikateri učenci in dijaki; torej se jim šolsko leto vleče. So pa tudi takšni, ki jim je učenje zabavno in s tem čas hitreje mineva. V sklopu učnega programa imajo nekatere šole tudi opravljanje dobrodelnih prostovoljnih ur.

Te ure se lahko opravijo tudi pri nas. Dijak L. S., ki je svoje prostovoljne ure lansko leto opravljal pri nas, se je letos zopet odločil za iste oskrbovanke v naši hiši. Z dovoljenjem vodilnih je začel svoje druženje z go. Marijo Žerjal ob sobotah in igranje šaha z go. Karolino Medvešček ob nedeljah. Sobotni dan je bil zelo zanimiv.

Da čas hitro beži, sta se strinjala oba udeleženca ob prvem ponovnem srečanju po enem letu. Ga. Marija Žerjal se je zelo razveselila obiska. Po prisrčnem pozdravu je pogovor stekel kot po maslu, poln humorja. Pravijo, da je smeh pol zdravja. Druženje je obema udeležencema prineslo precejšnjo dozo tega zdravilnega »napitka«. Med drugim je pogovor nanesel tudi na hišne ljubljence. Mladenič je omenil, da imajo

pri njih majhnega, igrivega, nagajivega mucka, ki je najdenček. Ob tem se je gospa spomnila pesmice o mucku ter jo povedala:

MUCA MACA, BOLNA TACA, KJE SI BILA?
SOSEDOVA DEKLA Z METLO ME JE SPODILA,
KER SEM LONEC MLEKA PREVRNILA!

S pesmico je popestrila druženje. Topla kava je dogodek še dodatno naredila prijeten. Vse pa, kar je lepo, hitro mine, je mnenje marsikoga. Tudi to druženje se je zaključilo za ta dan. Pa na snidenje!

T. Z.

ZIMA

Januar za peč se grenko stiska,
februar iz kožuščka že pogleda,
marec s prvim cvetkom se odeva,
april, ta joče se, seveda,
junij deci s česnjami postreže,
julij s soncem zlati pšenico,
malho že jeseni v avgustu seže
in september jabolk nam nasuje,
sladko vino v kad oktobra lije,
tam v novembru listje se usuje,
a december se v kožušček ovije.

Sneg, sneg se je priklatil v hišo,
oj Marička, dober dan.
Veš, prišel sem ti povedat,
sonček je hudo bolan.
Nič Marička ni dejala,
očka je sežagal hlod,
peč zakurili so mati,
mrazek zbežal je od tod.

Pesmici povedala Slava Domjanič

R

U

M

E

N

A

S

O

B

A

Meni pa je dobro, da sem blizu Tebe, moj Bog.

Ps 73,28

Ivana Mivšek

Blagor vam, ker ste se že tukaj veselili srečne večnosti.

AKTIVNOSTI

V PREŠERNEM VZDUŠJU, POGOVORIH,
DRUŽENJU ...

S SVOJCI, PRIJATELJI, OTROKI,
PROSTOVOLJCI, ZAPOSLENIMI ...

Dragi prijatelji

**»Sveti Miklavž prav počasi prihaja, s palico dolgo prijazno pomaha.
Enkrat na leto Miklavž je med nami, vsi smo veseli, da bo spet z nami.«**

Radi bi, da bi bili spet skupaj, se pogovarjali,
veselili in drug drugega obdarili s svojim časom in pozornostjo.

Zato vas vabimo na **ČAJANKO**
v **PETEK**, 6. 12. 2024, ob **15. uri**.

**Za vas smo pripravili tudi majhne pozornosti,
ki jih boste lahko kupili in podarili za praznike.**

RAZVEDRILO

Iskanje »X« med črkami

Pred nami je preglednica s črkami, med katerimi se pojavlja tudi črka »X«. vaša naloga je, ko zagledate črko »X«, to tudi prečrtate. Število prečrtanih znakov napišite na črto na koncu vsake vrstice. Delajte čim hitreje.

X X V Q R E N R H F S X F Q H J N X O _____

Z U Q X X S M F X Z E R Z X E X Z Z S X _____

J S H X O H X J Z J X S S F X S R E Q X _____

X U X U Z X E R U Z Q M S O J N M X X _____

M X M X H S F M X V J X X R E N V V J X _____

J V X O X O V X S E S X X V J Q X N E Q _____

X E F H J O X S S M X E X R Q R Q E Q X _____

SMEJALNICA

Pri zdravniku: »Za vašo bolezen sta značilna povišana temperatura in velika žeja.« »Gospod doktor,« odvrne pacient, »dajte mi kakšno zdravilo proti vročini, žejo bom pa že sam pogasil.«

Petrček vpraša očeta: »Ali ima jagoda noge?« Oče: »Uuuu, sinko moj, spet si pojedel pikapolonico!«

Snaha tašči: »Vi tako dobro zgledate ... idealni bi bili za model kitajskemu slikarju.« Tašča: »Zakaj ravno kitajskemu?« Snaha: »Oni tako radi slikajo zmaje.«

D. K.

Izdaja Dom Marije in Marte Logatec. Ureja Leonida Župančič.